

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Josefem Strakou ve věci

žalobce: **T. L. N.**
státní příslušník Vietnamské socialistické republiky
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretánské náměstí 101/5, 118 00 Praha 1

za účasti
osob zúčastněných

na řízení: 1) **T. L. T.**
2) **nezl. N. T. L. N.**
3) **nezl. G. H. N.**
4) **nezl. N. M. Q. N.**

všichni státní příslušníci Vietnamské socialistické republiky
všichni bytem X

nezletilé osoby zúčastněné 2), 3) a 4) zastoupené zákonnou zástupkyní **T. L.**

T.

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 7. 6. 2024, č. j. 120048-12/2023-MZV/OPL,

takto:

- I. Žaloba se zamítá**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Předmětem sporu je v této věci otázka, zda mělo být upuštěno od povinnosti cizince podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu *osobně* na zastupitelském úřadu. Soud dospěl k závěru, že nikoliv, neboť v kontextu individuálních okolností žalobce se nejednalo o *odůvodněný případ* ve smyslu § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále „zákon o pobytu cizinců“). Řízení o žádosti, kterou žalobce podal prostřednictvím datové schránky, tak bylo zastaveno zcela v souladu s nastavením příslušné zákonné úpravy.

II. Průběh správního řízení

2. Žalobce žije v České republice se svou manželkou a třemi nezletilými dětmi, syny nar. X a X a dcerou nar. X (osoby zúčastněné na řízení). Na území přicestoval v roce 2007 a do roku 2010 zde pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, které následně pozbylo platnosti. V roce 2020 požádal o mezinárodní ochranu, která mu nebyla udělena.
3. Dne 6. 4. 2023 žalobce podal prostřednictvím datové schránky k Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále „zastupitelský úřad“) žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Současně požádal o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců s tím, že vycestování do Vietnamu by pro něj bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi. Žalobce uvedl, že s rodinou žije ve společné domácnosti na území ČR. Dvě starší děti zde chodí do školy. Manželka provozuje na základě živnostenského oprávnění rodinný závod v oblasti stavebních činností. Žalobce se sám stará o vlastní výkon stavebních prací, manželka zajišťuje administrativu. Rodina získává prostředky k obživě z tohoto podnikání. V případě vycestování žalobce by neměl kdo provádět nasmlouvané zakázky, rodina by přišla o zdroj obživy. Z výnosů z podnikání navíc rodina splácí hypotéku, kterou jinak nebude manželka sama schopna splácet. Neupuštění od povinnosti osobního podání žádosti by podle žalobce vedlo k nepřiměřenému zásahu do jeho rodinného a soukromého života. K žádosti žalobce mj. přiložil oddací list, rodné listy svých dětí a potvrzení o jejich studiu na území ČR, výpis z živnostenského rejstříku, podle kterého je manželka držitelkou živnostenského oprávnění, a výpis z katastru nemovitostí k nemovitostem zapsaným na LV X v katastrálním území L., podle kterého na nemovitostech vážne zástavní právo smluvní ve prospěch Raiffeisen stavební spořitelna a.s. k zajištění dluhu ve výši 3 250 000 Kč s příslušenstvím. Žalobce dále uvedl, že pokud by zastupitelský úřad požadoval doplnění či upřesnění žádosti, výzvě obratem vyhoví.
4. Zastupitelský úřad usnesením ze dne 30. 5. 2023, č. j. 1449-2/2023-MZV/HANOKO (dále „prvostupňové rozhodnutí“), zamítl žádost žalobce o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt a řízení o této žádosti zastavil podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Zastupitelský úřad neshledal, že by osobní podání žádosti bylo pro žalobce spojeno s nepřiměřeným omezením. Žalobce si založil rodinu v ČR v době, kdy neměl platné pobytové oprávnění. Žalobce není oprávněn na území pracovat, a proto ani nemůže legálně získávat prostředky na obživu rodiny. Držitelkou živnostenského oprávnění je žalobcova manželka, která se podnikání aktivně věnuje. Z ničeho nevyplývá, že by dočasné odloučení žalobce od rodiny za účelem podání žádosti ve Vietnamu představovalo nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života či finanční situace rodiny. Smyslem a účelem zákona je, aby na území pobývali cizinci legálně a svou pobytovou situaci řešili včas již v ČR. Požadavek na osobní podání žádosti na zastupitelském úřadu nelze pokládat za nadstandartní.

5. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání s tím, že práci na území České republiky vykonává legálně v rámci rodinného závodu. Podle žalobce navíc zastupitelský úřad dostatečně nezohlednil zájmy jeho nezletilých dětí.
6. Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 10. 2023, č. j. 120048-6/2023-MZV/OPL (dále „rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 10. 2023“), prvostupňové rozhodnutí zrušil a řízení zastavil. Podle žalovaného byl totiž žalobce coby žadatel o mezinárodní ochranu ve smyslu § 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců vyňat z působnosti tohoto zákona. Žalovaný z informací od Ministerstva vnitra zjistil, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu dne 16. 12. 2020. Tato žádost byla zamítnuta rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 11. 3. 2021, č. j. OAM-866/ZA-ZA04-HA12-2020, které nabylo právní moci dne 30. 3. 2021. Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí správní žalobu, která byla zamítnuta rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2023, č. j. 1 Az 20/2021-29. Proti tomuto rozsudku podal žalobce kasační stížnost, která má ze zákona odkladný účinek. Řízení o této kasační stížnosti, vedené u Nejvyššího správního soudu (dále „NSS“) pod sp. zn. 6 Azs 60/2023, k okamžiku vydání rozhodnutí ještě neskončilo. Žalobce aktuálně disponuje rozhodnutím o strpění na území dle § 78b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Vzhledem k tomu je jeho žádost o povolení k dlouhodobému pobytu zjevně právně nepřipustná, a proto je třeba řízení o ní zastavit.
7. Proti rozhodnutí ze dne 2. 10. 2023 podal žalobce správní žalobu, které Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 1. 2024, č. j. 48 A 9/2023-30, vyhověl a toto rozhodnutí zrušil. Proti tomuto rozsudku nebyla podána kasační stížnost.
8. Po vrácení věci k dalšímu řízení předložil žalobce prohlášení své manželky ze dne 17. 4. 2024, podle kterého je jejich rodinná situace složitá. Osobní podání žádosti na zastupitelském úřadu ve Vietnamu by bylo pro žalobce a celou rodinu velmi zatěžující. Žalobce vykonává v rodinném závodě veškeré stavební práce, manželka se stará o administrativu. Rodina získává prostředky na obživu a splácení hypotéky výlučně z tohoto podnikání. Vycestování žalobce do Vietnamu si rodina aktuálně nemůže dovolit. Hrozilo by, že se manželka s dětmi ocitne v hmotné nouzi. Žalobce dále navrhl provedení výsledku své manželky.
9. Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 6. 2024, č. j. 120048-12/2023-MZV/OPL (dále „napadené rozhodnutí“), zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňové rozhodnutí. Žalovaný vyšel ze zjištění, že řízení o kasační stížnosti žalobce ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany skončilo usnesením NSS ze dne 28. 2. 2024, č. j. 6 Azs 60/2023-36. Proto shledal, že se na žalobce již nevztahuje výlučka z osobní působnosti zákona o pobytu cizinců. Podle žalovaného je prvostupňové rozhodnutí zcela přezkoumatelné a věcně správné. Žalobci nic nebrání v tom, aby rodinu ekonomicky zajišťoval po dobu vycestování ze země původu. Žalobcova manželka může i nadále podnikat, byť za pomoci někoho jiného, kdo zrealizuje nasmlouvané stavební práce. Hypoteční úvěr nebyl uzavřen se žalobcem, ale pouze s jeho manželkou, která si musela být vědoma nejisté bytové situace manžela. Banku lze případně požádat o odklad úhrady splátek. S ohledem na individuální okolnosti žalobce nelze mít za to, že by se jednalo o odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců (např. omezení zdravotním stavem, objektivní nemožnost dostavit se na zastupitelský úřad, ztížený provoz zastupitelského úřadu, zdravotní postižení dětí apod.). Doplnění dokazování o výsledku manželky pokládal žalovaný za nadbytečné.

II. Obsah podání účastníků

10. Žalobce v žalobě popisuje své rodinné poměry, jak učinil již v průběhu správního řízení. Upozorňuje, že podnikání v oboru stavebnictví je pro rodinu jediným zdrojem obživy.

Rodina si nemůže dovolit přerušit žalobcovy stavební práce a ztratit nasmlouvané zakázky. Neupuštění od povinnosti osobního podání žádosti na zastupitelském úřad by nepřiměřeně zasáhlo do soukromého a rodinného života jeho samotného i celé rodiny ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „EÚLP“) a odporovalo by nejlepšímu zájmu nezletilých dětí ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, resp. čl. 5 odst. 5 směrnice 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny (dále „směrnice 2003/86/ES“). Děti žalobce se narodily v ČR, vyrůstají tu celý život, dvě starší zde již chodí do školy. Řízení o žádosti přitom může trvat několik měsíců, reálně i déle než rok. Není žádoucí, aby manželka zůstala sama na péči o tři nezletilé děti a aby děti byly v tak nízkém věku (*nejmladší dceři byly v době podání žaloby tři roky – pozn. soudu*) odloučeny od otce a odcizily se mu. V případě vycestování žalobce do Vietnamu by navíc hrozilo, že se manželka s dětmi ocitnou v hmotné nouzi a nebudou moci splácet hypotéku. Správní orgány proto měly od povinnosti osobního podání žádosti upustit. Žalovaný navíc vycházel z chybného předpokladu, že podanou žádost bude posuzovat zastupitelský úřad, ačkoliv ve skutečnosti je k posouzení žádosti věcně příslušné Ministerstvo vnitra. Správní orgány hodnotily dopady rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce na základě nepodložených spekulací, aniž by provedly navrhovaný výsledek manželky (především k reálným možnostem jejího podnikání, splácení hypotéky a péče o tři nezletilé děti). Je proto v nejlepším zájmu nezletilých dětí, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.

11. Žalovaný navrhuje žalobu zamítnout. Setrvává na závěru, že nemělo být upuštěno od povinnosti cizince požádat o dlouhodobý pobyt osobně na zastupitelském úřadě. Žalobce si musel být vědom své nejisté pobytové situace. Vedle zájmu dětí stojí veřejný zájem na zachování rovnosti žadatelů o pobytová oprávnění a dodržování právních předpisů, který v daném případě převažuje. Nelze se dovolávat preferenčního způsobu zacházení z důvodu, že cizinec již pobývá na území, byť bez řádného pobytového titulu. Zájem nezletilých dětí lze navíc spatřovat i v tom, aby žalobce v souladu se zákonem vyřešil svou pobytovou situaci. Po žalobci lze proto spravedlivě požadovat, aby za účelem podání žádosti dočasně vycestoval do Vietnamu.
12. Osoby zúčastněné na řízení na podporu žalobce uvedly, že v případě žalobcova vycestování do Vietnamu by se ocitly v tíživé situaci. Na vydání rozhodnutí o žádosti může žalobce čekat až rok. Bez žalobce se však rodina neuživí, měsíčně by si vydělaly maximálně 5 000 Kč. Sama manželka není schopna zajistit realizaci stavebních prací. Jejich zákazníci jsou Vietnamci, a proto by si musela (i vzhledem k vlastní jazykové bariéře) jako stavebního dělníka najít pouze Vietnamce. Takového zaměstnance však kvůli nedostatku pracovních sil v České republice manželka nesežene, podnikání by musela ukončit.
13. Žalobce v replice opakovaně zdůraznil, že jeho situace je s ohledem na zájmy nezletilých dětí a ekonomickou situaci rodiny specifická. Po žalobci nelze spravedlivě vyžadovat, aby opustil Českou republiku, zajistil si letenku a čekal odloučen od rodiny ve Vietnamu na vydání rozhodnutí až 270 dnů [§ 169t odst. 6 písm. a) bod 6 zákona o pobytu]. K prokázání manželčinych výdělkových poměrů žalobce předložil její daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2023.
14. Žalovaný v doplňujícím vyjádření rekapituloval důvody, pro které u žalobce nespátňuje překážku pro osobní podání žádosti o dlouhodobý pobyt. Napadeným rozhodnutím se nijak neupravují pobytové poměry žalobce ani jeho rodiny, a proto se nejedná o nepřiměřených zásah do jejich životů. Úvahy správních orgánů nejsou nijak spekulativní, jedná se pouze o ilustrativní návrh řešení žalobcovy situace.

IV. Posouzení věci soudem

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud vycházel při přezkumu napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
16. Soud o žalobě rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání. Veškeré podstatné skutečnosti bylo možno zjistit z podkladů ve správním spisu. Vzhledem k tomu soud pro nadbytečnost neprováděl dokazování listinami, které žalobce předložil v průběhu soudního řízení.
17. Žaloba není důvodná.
18. Podle § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců *žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podává cizinec na zastupitelském úřadu. Podle odst. 6 téhož ustanovení v průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydané za jiným účelem může cizinec žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podat na území ministerstvu. Žádost nelze na území ministerstvu podat, pokud cizinec na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území po dobu kratší než 6 měsíců nebo na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání.*
19. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců je cizinec povinen podat tuto žádost *osobně*. Cizinec je tedy zásadně povinen dostavit se fyzicky ke správnímu orgánu a žádost podat oprávněné úřední osobě způsobem vyžadovaným zákonem (§ 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců).
20. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců – v rozsahu podstatném pro projednávanou věc – *může zastupitelský úřad v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.*
21. Z uvedeného vyplývá, že z hlediska místa, kde lze osobně podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem soužití rodiny, rozlišuje zákon o pobytu cizinců mezi dvěma kategoriemi žadatelů (bez ohledu na státní příslušnost):
22. Do první kategorie spadají držitelé víza k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydaného za jiným účelem. Ti mají „privilegované“ postavení v tom smyslu, že během svého pobytu na území jsou oprávněni podat žádost přímo na území České republiky – konkrétně Ministerstvu vnitra – podle speciálního pravidla dle § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Tato možnost se nicméně nevztahuje na situace, je-li pobytovým titulem vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území po dobu kratší než 6 měsíců, nebo vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání.
23. Do druhé kategorie spadají všichni ostatní žadatelé, pro které se uplatní obecné pravidlo § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců, podle kterého cizinec žádost podává na zastupitelském úřadu.

24. Zákonná úprava tedy předpokládá příznivější pravidlo pro podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu pro určitou skupinu cizinců, kteří na území České republiky pobývají oprávněně na základě povolení k dlouhodobému pobytu či dlouhodobého víza (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. 26), neboť pro tuto skupinu odpadá nutnost osobního podání na zastupitelském úřadu.
25. K rozlišení, do jaké skupiny bude žadatel spadat, přitom není podstatné místo jeho aktuálního pobytu v době podání žádosti. Podstatným rozlišujícím kritériem je zaprvé skutečnost, o jaké konkrétní pobytové oprávnění jde (vymezení v § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců), a zadruhé, zda je pobyt žadatele na území legální (výjimka v § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců; srov. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2023, č. j. 9 Azs 19/2023-39, odst. 22, ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36, odst. 27, a ze dne 16. 5. 2024, č. j. 8 Azs 101/2023-38, odst. 18).
26. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce nespadá „privilegované“ skupiny žadatelů ve smyslu § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců, kteří jsou oprávněni podat žádost přímo v České republice k Ministerstvu vnitra. Na žalobce tedy dopadá obecná úprava § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců, tj. povinnost podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu *osobně na zastupitelském úřadě*.
27. Za dané situace mohl být žalobce zproštěn povinnosti osobního podání pouze za podmínek § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, tj. pokud by doložil důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, a zároveň pokud by zastupitelský úřad uvážil, že jde o *odůvodněný případ*.
28. V daném případě je tedy klíčový výklad neurčitého právního pojmu *odůvodněný případ*, pro který lze dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců od povinnosti osobního podání žádosti upustit.
29. Za odůvodněné případy lze považovat natolik výjimečné a mimořádné situace, kdy by vyžadování osobní účasti představovalo pro konkrétního cizince nepřiměřenou zátěž, tedy by bylo zejména s ohledem na jeho osobní a rodinné poměry tvrdé a nerozumné (srov. rozsudky NSS ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015-36, odst. 22, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67, odst. 25, ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016-37, odst. 20, a ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. 35, a usnesení NSS ze dne 29. 4. 2024, č. j. 10 Azs 32/2024-44, odst. 9). Může se jednat kupříkladu o situace, kdy je žadatel v osobním podání žádosti omezen svým zdravotním stavem, dále případy, kdy bude objektivně nemožné dostavit se k zastupitelskému úřadu, nebo také situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu z provozních důvodů objektivně velmi ztížena (srov. rozsudky NSS ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010-106, č. 2387/2011 Sb. NSS, ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22, odst. 32, a ze dne 28. 7. 2023, č. j. 8 Azs 90/2022-48, odst. 35). Důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti mohou být i specifické rodinné poměry žadatele o pobytové oprávnění, např. závažné zdravotní postižení jeho dětí, kvůli němuž není spravedlivé po něm požadovat jejich delší odloučení (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36, odst. 23). Za takové situace by mohla být odůvodněným případem i péče o rodinného příslušníka (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 1. 2025, č. j. 8 Azs 52/2024-47, odst. 13). Ve výjimečných případech mohou upuštění od osobního podání žádosti odůvodňovat i zdravotní rizika (srov. rozsudek NSS ze dne 8. 4. 2021, č. j. 1 Azs 4/2021-28, odst. 37).
30. Nutno zdůraznit, že při posuzování žádosti o upuštění od osobního podání se zastupitelský úřad nezabývá tím, zda je osobní podání v konkrétním případě rozumné či nezbytné,

nehodnotí ani případnou délku správního řízení. Zabývá se výlučně tím, zda existují důvody, pro které není třeba na osobním podání trvat. Předmětem soudního přezkumu proto není hodnocení smysluplnosti či efektivity osobního podání, ale pouze posouzení, zda správní orgány správně vyložily neurčitý právní pojem *odůvodněný případ*, a poté jej správně aplikovaly na zjištěný skutkový stav (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50, odst. 26, ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. 29 a 33). Odůvodněnost případu je třeba hodnotit především z toho pohledu, zda individuální okolnosti daného případu vytvářejí objektivní překážku pro osobní podání žádosti u zastupitelského úřadu (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. 35).

31. Shora uvedené lze tedy shrnout následovně: Zákonná úprava je nastavena tak, že osobní podání je základním pravidlem, ze kterého lze učinit výjimku. Zhodnocení této výjimky je předmětem správního uvážení správního orgánu (zastupitelského úřadu), který je v rámci uvážení omezen kritériem toho, zda jde o odůvodněný případ, jímž mohou být pouze výjimečné a mimořádné situace. Dle judikatury se takovou výjimečnou a mimořádnou situací rozumí zpravidla objektivní nemožnost dostavit se na zastupitelský úřad (např. z důvodu omezení jeho provozu), výjimečně i subjektivní důvody na straně žadatele (např. závažné zdravotní postižení jeho dětí).
32. Při zohlednění uvedených obecných východisek soud shledal, že správní orgány se všemi žalobcem tvrzenými skutečnostmi vypořádaly srozumitelně, v uspokojivém rozsahu i věcně správně.
33. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný posoudil jednotlivá tvrzení žalobce jak samostatně, tak ve vzájemné souvislosti a utvořil si ucelený názor, že individuální okolnosti žalobcových poměrů nepředstavují odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. S tímto hodnocením soud souhlasí.
34. Soud z čistě lidského hlediska rozumí tomu, že osobní podání žádosti na zastupitelském úřadu ve Vietnamu bude pro žalobce spjato s jistými komplikacemi (koupě letenky, dočasné odloučení od rodiny a nemožnost podílet se na manželčině podnikání – a to vše jen kvůli osobnímu předání písemnosti v budově úřadu disponujícího datovou schránkou). Jak ale bylo již řečeno, komplikace tohoto druhu nejsou těmi, které judikatura považuje za výjimečnou nebo mimořádnou situaci. Soud proto i při vědomí obtíží, které pro žalobce může znamenat odcestování do Vietnamu pouze za účelem učinění osobního podání, nemůže jinak než konstatovat, že takové obtíže nepředstavují objektivně natolik tíživou situaci, pro kterou by bylo možné upustit od povinnosti osobního podání žádosti.
35. Soud naopak ve shodě se správními orgány uzavírá, že v žalobcově případě nenastala žádná specifická překážka, která by mu znemožňovala vycestovat zpět do země původu a požádat tam na zastupitelském úřadu osobně o povolení k dlouhodobému pobytu. Žalobce v osobním podání žádosti neomezuje jeho zdravotní stav ani jiná objektivní okolnost, pro kterou by se nemohl dostavit na zastupitelský úřad (např. provozní problémy zastupitelského úřadu).
36. Soud samozřejmě nepřehlíží, že žalobce má na území ČR manželku a tři nezletilé děti, což byl jeden z jeho hlavních argumentů ve prospěch upuštění od osobního podání. Ani tyto rodinné poměry však nejsou natolik specifické, aby představovaly odůvodněný případ pro upuštění od osobního podání.

37. I k otázce rodinných poměrů coby odůvodněného případu pro upuštění od osobního podání se již vyjadřovala judikatura. Ta se ve prospěch upuštění od osobního podání vyslovila takřka výlučně jen v případech, kdy nezletilým dítětem byl přímo žadatel (srov. rozsudky NSS ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22, a ze dne 2. 5. 2024, č. j. 6 Azs 167/2023-33, v nichž byl kladen důraz na zájem dítěte ve smyslu Úmluvy o právech dítěte či čl. 5 odst. 5 směrnice 2003/86/ES). Naproti tomu v případech, v nichž nezletilé dítě bylo „pouze“ rodinným příslušníkem žadatele. Jak opakovaně zdůraznil Ústavní soud, ne každé řízení, jehož výsledek se může přímo nebo nepřímo promítnout do života nezletilých dětí, má stejně intenzivní dopad do jejich právní sféry, ale je třeba rozlišovat různé kategorie intenzity dopadu (srov. nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19 ze dne 14. 4. 2020, nebo usnesení téhož ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, odst. 20–2). Rozhodování o ne/upuštění od povinnosti osobního podání žádosti přitom zpravidla spadá do méně intenzivní řízení, v nichž není přímo rozhodováno o právech a povinnostech dítěte (nejedná-li se o žádost dotčeného dítěte), ale která mají na dítě pouze nepřímý dopad, neboť jejich výsledek je zpravidla spojen s navazující změnou právního postavení dítěte (např. řízení o vyhoštění jeho pečující osoby, na něž buď navazuje řízení o změně péče o dítě, nebo vycestování dítěte za pečující osobou a změna jeho pobytu). Judikatura proto dovozuje, že nepřítomnost jednoho z rodičů sama o sobě není výjimečnou nebo neřešitelnou situací a je zcela na rodičích, aby uspořádali osobní záležitosti tak, aby se odcestování jednoho z nich na přechodnou dobu dotklo chodu rodiny co nejméně (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50, odst. 22, a ze dne 9. 1. 2025, č. j. 8 Azs 52/2024-47, odst. 15–16)
38. S ohledem na právě uvedené judikatorní pojetí soud ve vztahu k nyní posuzované věci konstatuje, že sdílení společné domácnosti s manželkou a třemi nezletilými dětmi na území ČR není nikterak specifickou situací, která by vylučovala zvláštní uspořádání osobních záležitostí. A to ani v situaci, kdy žalobce – jak tvrdí – vypomáhá své manželce s obživou spolupodílením se na rodinném závodu v oblasti stavebních činností. Soud znovu opakuje, že vnímá náročnost situace spojené s přeuspořádáním rodinného hospodaření v důsledku vycestování spoluzivitele rodiny, zároveň však tuto náročnost nevnímá jako zcela výjimečnou či neřešitelnou. Žalobce netvrdil, že by jeho děti vyžadovaly nějaký specifický způsob péče (např. z důvodu jejich zdravotního postižení), ani že by existoval jiný konkrétní důvod, kvůli němuž by nebylo po něm spravedlivé požadovat dočasné odloučení od rodiny. Naopak, žalobcův případ lze v tomto ohledu pokládat spíše obvyklý.
39. Jak navíc správně připomněly správní orgány, žalobce si založil rodinu na území ČR v době, kdy neměl na spolehlivě vyřešený svůj pobytový status (k dopadům takového jednání srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, odst. 18). Důsledkům této žalobcem navozené situace jsou pak vystaveny i jeho nezletilé děti. Uvedený závěr správních orgánů žalobce přitom v průběhu správního řízení ani v řízení před soudem nijak nezpochybnil. Soud proto přisvědčuje správním orgánům, že v daném případě nepředstavuje dočasné odloučení žalobce od jeho nezletilých dětí – i přes obtíže s tím spojené – až natolik výjimečný intenzivní zásah, který by odůvodňoval upuštění od povinnosti osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu.
40. Nijak výjimečná není ani ekonomická situace žalobce a jeho rodiny. I zde správní orgány nastínilly několik variant řešení, jakým způsob lze dočasnou nemožnost žalobce podílet se na manželčině podnikání překlenout (např. zajištěním stavebních prací prostřednictvím třetí osoby, výdělečná činnost žalobce v zemi původu, odklad úhrady splátek hypotečního

úvěru). Úvahy žalovaného nelze pokládat za spekulativní, jak tvrdí žalobce. Naopak se jedná o řešení v zásadě obvyklá a prakticky proveditelná, třebaže subjektivně mohou být nepochybně náročná. Ani tyto těžkosti však nelze vnímat jako zcela bezvýhodnou situaci, neřkuli ohrožení výživy nezletilých dětí. Navíc i ve vztahu k majetkovým a výdělkovým poměrům rodiny je navíc třeba mít na paměti, že stávající model podnikání žalobce se svou manželkou zavedl v době, kdy byla jeho pobytová situace na území ČR nejistá. Ani případné obtíže při uzpůsobení výkonu podnikání žalobcovy manželky proto nezakládají důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.

41. Neobstojí ani žalobní námitka, podle které žalovaný nesprávně vycházel z toho, že žádost bude posuzovat příslušný zastupitelský úřad, „*jenž je nejlépe seznámen se specifickými místními poměry ve státě původu*“ (str. 4 napadeného rozhodnutí), ačkoliv ve skutečnosti je k posouzení žádosti věcně příslušné Ministerstvo vnitra. V této části napadeného rozhodnutí žalovaný pouze obecně odkazoval na odst. 21 usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20 (resp. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS), aniž by ve vztahu k žalobcově případu činil jakékoliv skutkové či právní závěry. Z povahy věci se tak nemůže jednat o pochybení, které by mělo vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
42. V žalobě je rovněž nesprávně směřována otázka přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince s důvody pro upuštění od osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu. Oba instituty je však třeba odlišovat. Přiměřenost dopadů do soukromého a rodinného života se totiž vztahuje až k samotným následkům spjatým s vydáním konečného rozhodnutí o vlastní pobytové žádosti (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36, odst. 24), a nikoliv k následkům spojeným s osobním podáním. Tento rozdíl žalobce přehlíží, neboť vznáší obsahově stejné námitky ve vztahu k nepřiměřenosti rozhodnutí o pobytové žádosti i ve vztahu k důvodům pro upuštění od osobního podání.
43. Posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí není omezeno pouze na ty případy, u kterých to zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví (srov. např. rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 Azs 96/2015-30, odst. 31). K přímé aplikaci čl. 8 EÚLP by nicméně mělo docházet zcela výjimečně. Za výjimečný lze považovat případ, v němž cizinec jednak vznesl konkrétní námitku nepřiměřenosti rozhodnutí, jednak jím tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života není již na první pohled nemyslitelná či jen zdánlivá (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39, odst. 19). I z tohoto hlediska soud dává za pravdu správním orgánům, že napadené rozhodnutí nebude spjato s natolik intenzivním zásahem do soukromého a rodinného života žalobce, který by bylo možné pokládat za nepřiměřený ve smyslu čl. 8 EÚLP (str. 4–5 prvostupňového rozhodnutí, str. 7 napadeného rozhodnutí). Nutno zdůraznit, že napadené rozhodnutí žalobci nijak nebrání v možnosti návratu na území ČR, pokud mu k tomu bude svědčit jakýkoliv platný pobytový titul, jímž přitom nemusí být právě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, o nějž žádal (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. 39). Dočasnost nutného vycestování za účelem osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu je dle judikatury třeba vnímat spíše jako mírný zásah do soukromého a rodinného života žalobce (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35, odst. 20). Jak navíc správně upozornil žalovaný, bude tak do určité míry záviset na aktivitě žalobce, kdy se mu podaří jeho pobytovou situaci vyřešit.

44. Žalovaný rovněž přesvědčivě vysvětlil, že za účelem posouzení přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí nebylo nutné vyslechnout žalobcovu manželku, neboť její prohlášení ze dne 17. 4. 2024 přiložené k odvolání se obsahově shoduje s tvrzeními žalobce. Provedení výslechu by tak bylo nadbytečné, neboť žalobcem tvrzené důvody nesvědčí o nepřiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí.

V. Závěr a náklady řízení

45. S ohledem na výše uvedené soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I).
46. Nad rámec nutného odůvodnění soud znovu zdůrazňuje, že z čistě lidského hlediska má do značné míry porozumění pro náročnou situaci žalobce, musí-li vycestovat do Vietnamu jen proto, aby tam osobně předal písemnost českému orgánu veřejné moci, který disponuje datovou schránkou. Absurdita této situace je však důsledkem nastavení zákonné úpravy, jejíž aplikovatelnost na životní situace cizinců v žalobcově postavení opakovaně potvrdila odkazovaná judikatura správních soudů (viz zejm. odst. 29-30 výše), a to dokonce i v rovině souladu s ústavním pořádkem (srov. 37 výše). Soud přitom nemůže odmítnout aplikaci závazné právní normy toliko v závislosti na jejím sociologickém přijímání (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2023, č. j. 4 As 17/2023–34, odst. 27).
47. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle procesního úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť nebyl procesně úspěšný. Procesně úspěšnému žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, do níž spadá i obhajoba svých rozhodnutí v řízení před soudem (výrok II).
48. Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jim vznikly v souvislosti s povinnostmi uloženými soudem. Jelikož soud žádnou takovou povinnost osobám zúčastněným na řízení neuložil, rozhodl, že nemají právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 3. března 2025

Josef Straka, v. r.
samosoudce